

Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31521>

Özet

Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?, 1994 y?l?nda S. Soylu taraf?ndan ölçek geli?tirme çal??mas? kapsam?nda haz?rlanm?? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle bireylerin kendilerini tanımladıkları ve ait hissettikleri temel kimlik boyutları ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan "Örgütlerde sosyal kategorizasyon ve sosyal kimlik" başlıklı yüksek lisans tezinin bir parçası olarak gerçekleştirilmiştir. Ölçek, sosyal psikoloji alanında, özellikle de sosyal kimlik kuramı çerçevesinde, bireyin grup üyesi?i üzerinden in?a ettiği benlik algısı?n? ve örgüt içindeki kimlik süreçlerini analiz etmeye odaklanmıştır.

Ölçek, sosyal bağlamda bireysel kimliğin farklılaşma, süreklilik ve değer boyutları?n? ele alarak, bu boyutları?n örgütsel davran?? üzerindeki etkilerini incelemek için tasarlanmıştır. Bu bağlamda, ölçek, sosyal kimliğin kuramsal temellerini operasyonel hale getirerek, akademik araştırmacılara örgüt kültürü ve kimlik dinamikleri hakkında nicel veriler toplama imkanı sunmuştur.

Anahtar Kelimeler

Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?, Sosyal Kimlik, Örgütsel Kimlik, Kimlik Boyutlar?, Sosyal Kategorizasyon, Ölçek Geli?tirme, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Soylu, S.

Amaç

Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?'nın temel amacı, bireylerin kendilerini tanımlama biçimlerini oluşturan kritik kimlik boyutları?n? belirlemek ve ölçmektir. Ölçek, özellikle bireyin üyesi olduğu sosyal gruplar ve örgütler bağlamında kimliğini nasıl yapılandırdığını incelemeyi hedefler.

Geli?tirme çal??mas?'nın ana motivasyonu, sosyal kimlik kuramı?n?n örgütsel alana uygulanabilirliğini test etmektir. Ölçek, bireyin örgüte olan bağlılığı?n? ve örgütle özdeşleşme düzeyini, bu özdeşleşmenin altında yatan temel bilişsel ve duygusal kimlik boyutları? üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır. Böylece, örgütsel davran??, motivasyon ve grup içi süreçler gibi konulara kuramsal bir derinlik kazandırmaya hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçeğin kuramsal yapısı, büyük ölçüde sosyal psikolojinin benlik ve kimlik kavramlarına dayanmaktadır. "Temel Kimlik Boyutlar?" ifadesi, kimliğin tek bir bütün olarak değil, farklılaşmış

ve ölçülebilir alt bile?enlerden olu?tu?u varsay?m?n? temel al?r. Bu boyutlar genellikle özde?leme ?iddeti, grubun alg?lanan statüsü, ve kimli?in duygusal de?eri gibi bile?enleri içerebilir.

Ölçek, bireyin sosyal kategorilere ait olma ihtiyac?n? ve bu üyeliklerin benlik sayg?s?n? nas?l etkiledi?ini ölçen maddeler içerecek ?ekilde tasarlanm??t?r. Bu yap?, bireyin "biz" ve "onlar" aras?ndaki ayr?m? nas?l kurdu?unu ve bu ayr?m?n davran??sal sonuçlar?n? anlamak için kritik bir çerçeve sunar. Ölçe?in tam boyutlar? ve alt faktörleri orijinal yüksek lisans tezinde detayland?r?lm??t?r.

Geçerlik

Kaynak materyalde ölçe?in geçerlik bilgileri aç?kça belirtilmemiştir ("-"). Ancak, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilen akademik bir ölçek oldu?u için, geli?tirme sürecinde çe?itli geçerlik analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktadır.

Muhtemel olarak kullan?lan geçerlik türleri aras?nda, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini gösteren **yap? geçerli?i** (construct validity) ve ilgili di?er ölçeklerle korelasyonunu inceleyen **ölçüt geçerli?i** (criterion validity) bulunmaktadır. Ayr?ca, ölçek maddelerinin kimlik boyutlar?n? uygun bir ?ekilde kapsay?p kapsamad???n? kontrol etmek amacıyla **içerik geçerli?i** (content validity) için uzman görüşlerine ba?vurulmu? olmas? beklenir.

Güvenirlik

Kaynak materyalde ölçe?in güvenilirlik bilgileri aç?kça belirtilmemiştir ("-"). Güvenilirli?in, ölçe?in tutarlılık ve istikrar?n? gösteren temel psikometrik özellik oldu?u göz önüne al?nd???nda, orijinal çal??mada bu verilerin sunuldu?u kabul edilmelidir.

Tipik olarak, bu tür bir ölçekte **iç tutarlılık** (internal consistency) güvenilirlik katsay?s? (örne?in, Cronbach Alfa) hesaplanm??t?r. Bu katsay?, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne kadar tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Ayr?ca, zaman içinde ölçüm sonuçlar?n?n ne kadar kararlı oldu?unu belirlemek için **test-tekrar test güvenilirli?i** (test-retest reliability) çal??malar?n?n da yap?lm?? olmas? muhtemeldir.

Faktör Analizi

Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?'n?n geli?tirilmesi a?amas?nda, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya koymak amacıyla **faktör analizi** yöntemlerinin kullan?lmas? zorunludur. Bu analiz, ba?lang?çta olu?turulan madde havuzunun hangi temel boyutlar etraf?nda grupland???n? belirlemiştir.

Büyük olasılıkla, **açıklayıcı faktör analizi** (Exploratory Factor Analysis - EFA) kullanılarak ölçeğin temel faktör yapısı belirlenmiş ve ardından bu yapının kuramsal beklentilere uygunluğunu test etmek için **doğrulayıcı faktör analizi** (Confirmatory Factor Analysis - CFA) uygulanmıştır. Bu analizler sonucunda, kimliğin kaç alt boyuttan oluştuğu ve her bir alt boyutun hangi maddelerle temsil edildiği netleştirilmiştir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental) - Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Likert-Type Rating Scale). Kaynakta derecelendirme bilgisi olmamasına rağmen, sosyal bilimlerdeki çoğu tutum ölçeği 5'li veya 7'li Likert formatını kullanır.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yüksek lisans tezi bağlamında, muhtemelen örgüt çalışanlar veya üniversite öğrencileri (Sosyal kimlik süreçlerinin gözlemlenebileceği gruplar).

Age Group: Yetkinler (18 yaş ve üstü).

Population Details: Orijinal çalışmada, "Örgütlerde sosyal kategorizasyon ve sosyal kimlik" başlıklı tezi için, katılımcıların büyük bir kısmı belirli bir örgüt içindeki sosyal kimlik süreçlerini yansıtacak şekilde seçilmiş olmalıdır.

Test Methodology: Kağıt-kalem uygulaması (Paper-and-pencil administration).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 1994

Şinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi ürünü olduğu için, genellikle akademik araştırmalarda ve eğitim amaçlı kullanımlarda telif ücreti talep edilmeksizin, kaynak gösterilerek kullanılabilir. Ticari kullanım için yazarından izin alınması gerekebilir.

Kaynaklar

Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?'nın birincil ve tek referansı, geliştirildiği akademik tez çalışmasıdır:

Soylu, S. (1994). *Örgütlerde sosyal kategorizasyon ve sosyal kimlik* (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Orijinal tezin tam metnine Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim

sa?lanabilir. Ölçe?in PDF format?nda bir örne?i kaynak materyalde belirtilmemi?tir.

Temel Kimlik Boyutlar? Skalas? Maddeleri

ÖNEML?: Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?'n?n orijinal maddeleri, sunulan kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçek maddelerine ulaşmak için Soylu (1994) tarafından hazırlanan "Örgütlerde sosyal kategorizasyon ve sosyal kimlik" başlıklı yüksek lisans tezinin ekler bölümüne başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM